

Island - krislandet som har vänt (Källa SVT)

Bakgrund:

Det var i oktober 2008 som finanskrisen slog till mot Island. Tre storbanker Landsbanki, Kaupthing och Glitnir kollapsade och togs över av staten. Den isländska kronan föll som en sten. Och börserna i Reykjavik rasade med över 90 procent. Idag är den isländska ekonomin på väg att resa sig.

Arbetslösheten är på väg ner, inflationen har minskat dramatiskt och den privata konsumtionen har börjat återhämta sig. I början av november höjde den isländska centralbanken sin styrränta eftersom ekonomin skjutit fart oväntat snabbt.

BNP - 2007 + 4,9 %, 2008 + 1,3 %, 2009 - 6,8 %, 2010 - 4,0 %, 2011 +2,6 % (prognos)

Källa: Statistics Iceland

Som fågeln Fenix reser sig Island ur askan, snabbare än någon kunnat förutse. Tre år efter finanskrisen där hela banksystemet kollapsade och kronans värde halverades är Islands ekonomi på väg uppåt igen, om än med små steg.

Island drabbades hårdare än något annat land av finanskrisen hösten 2008.

Då hade de tre isländska storbankerna löpt amok och lånat ut tio gånger mer än hela Islands ekonomi.

När krisen slog till gick bankerna omkull och togs över av staten. Men, påpekar ekonomiminister Árni Páll Árnason, Island valde en annan väg än andra krisande ekonomier i Europa.

-Den stora skillnaden är att vi lät bankerna gå i konkurs, långivarna fick ta smällen. Det var inte så att staten garanterade den fortsatta driften. Tvärtom återskapade vi nya banker på en solid grund, säger Árnason, till SVT.

Efter två svarta år med negativ tillväxt tycks nu Islands ekonomi vända uppåt igen. Regeringens prognos talar om en tillväxt på närmare 3 procent i år och nu sjunker också arbetslösheten.

Visserligen är dagens arbetslöshet på 5,9 procent hög med isländska mått, men ändå bland de lägsta i Norden. Och betydligt lägre än genomsnittet inom EU.

Kronrasat bakom uppgången

Överallt i huvudstaden Reykjavik syns tecken på att hjulen åter börjat snurra i isländsk ekonomi.

Nya butiker, restauranger och en lång rad nya företag inom turismsektorn har dykt upp.

Till och med de halvt nybyggda bostadsområdena i Reykjaviks utkanter, som övergavs när krisen slog till, håller nu på att färdigställas.

Den isländska kronans dramatiska fall är en förklaring till att Island tagit sig upp ur finansmörkret.

Medan prisökningarna blivit hisnande för hushållen har den låga kronkursen gett en skjuts åt exporten samtidigt som fler turister än någonsin tidigare kommit till Island.

Vägrar att betala räntan

Men allt är förstås inte frid och fröjd.

Fortfarande sitter tusentals isländska hushåll fast i skuldfällan sen deras bolån stigit dramatiskt samtidigt som bostaden fallit i värde.

Gudmundur Andri Skulason drog igång en förening för de skuldsatta på Island.

-Jag vägrar att betala räntan till banken eftersom jag inte kan se poängen med att betala på en skuld som är enormt mycket högre än värdet på min lägenheten. Jag slåss mot banken den juridiska vägen för att tvinga fram en nedskrivning av skulden. Det uppmanar jag alla islänningar att göra, säger han till SVT.

Rolf Tardell rolf.tardell@svt.se